

**EXCLUDEREA OBLIGATIVITĂȚII TITULARULUI RAPORTULUI DE
MUNCĂ DE A AUDIA CURSUL DE INSTRUIRE ÎN DOMENIUL
SECURITĂȚII ȘI SĂNĂTĂȚII ÎN MUNCĂ ȘI CONSECINȚELE ACESTEIA
LA CERCETAREA ACCIDENTELOR ÎN CÂMPUL MUNCII ÎN
REPUBLICA MOLDOVA**

**EXCLUDING THE OBLIGATION OF THE HOLDER OF THE EMPLOYMENT
RELATIONSHIP TO ATTEND THE TRAINING COURSE IN THE FIELD OF
OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY AND ITS CONSEQUENCES WHEN
INVESTIGATING ACCIDENTS AT WORK IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

POSTICA Ruslan
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0000-0001-9227-9018
E-mail: ruslan.postica@gmail.com

***Abstract.** The manager of an enterprise, institution or organization with the status of a legal person, regardless of the type of ownership, legal form of organization and departmental subordination or branch affiliation, referred to as the employer/employment relationship holder, who employs workers on the basis of employment contracts, has several obligations towards the unit they manage. These obligations are laid down in the statutes of the enterprise, in the employment contract concluded between the unit and the manager/administrator/director, and in the legal acts. As the unit's internal rules are optional, the parties negotiate their content within the limits of the legislation, while the legal rules are mandatory and binding for the conduct of the activity.*

One of the essential obligations of the head of the establishment, in accordance with the legal provisions, is the obligation to ensure the occupational health and safety of workers in all aspects of the activity carried out. In this regard, the legislator approved the Law on Occupational Safety and Health No. 186/2008, which sets a number of obligations for the employer, aimed at ensuring the best working conditions for the protection of life, health and physical and mental integrity of workers, including, until 22.04.2024, the obligation to attend training courses in the field of occupational health and safety.

***Key words:** occupational health and safety; employer; training.*

***Abstract.** Conducătorul unei întreprinderi, instituții sau organizație cu statut de persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate, de forma juridică de organizare și de subordonarea departamentală sau apartenență ramurală, denumit angajator/titular al raportului de muncă, care angajează salariați în baza contractelor de muncă, are mai multe obligații față de unitate pe care o conduce. Aceste obligații sunt determinate în statutul unității, în contractul de muncă încheiat între unitate și conducător/administrator/director, precum și în actele normative. Reglementările interne ale unității având un caracter facultativ, părțile negociază în limitele legislației conținutul acestora, iar normele legale având un caracter imperativ, sunt obligatorii pentru desfășurarea activității.*

Una din obligațiile esențiale ale conducătorului de unitate, conform prevederilor legale, reprezintă obligativitatea de a asigura securitate și sănătate în muncă lucrătorilor sun toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată. În acest sens, legiuitorul a aprobat Legea privind securitate și sănătate în muncă nr. 186/2008, prin care stabilește angajatorului un șir de obligații, care au drept scop asigurarea celor mai bune condiții de lucru, pentru apărarea vieții, sănătății și integrității fizice și psihice a lucrătorilor, inclusiv,

până la data de 22.04.2024, obligativitatea audierii cursurilor de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă.

Cuvinte-cheie: securitate și sănătate în muncă; angajator; instruire.

Introducere

Conform art. 9 alin. (1) a Legii securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 [1], angajatorul este obligat să asigure securitate și sănătate în muncă lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată. Astfel prin prisma art. 10 alin. (1), angajatorul/titularul raportului de muncă este obligat [2]:

a) să asigure aplicarea dispozițiilor actelor normative de securitate și sănătate în muncă, relevante domeniului de activitate, particularităților procesului de muncă și elementele sistemului de muncă: om, echipamente de muncă, sarcină de muncă, mediu de muncă;

b) să adopte și să aplice acte de securitate și sănătate în muncă interne în cazul lipsei unor acte normative naționale sau ramurale relevante domeniului de activitate;

c) să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă a lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, pentru asigurarea informării și instruirii, precum și asigurarea mijloacelor necesare;

Totodată, în conformitate cu art. 13 a legii nominalizate angajatorul are și alte obligații [3]:

a) să fie în posesia unei evaluări a riscurilor profesionale, inclusiv a celor referitoare la grupurile sensibile la riscuri specifice;

b) să decidă care sunt măsurile de protecție ce urmează a fi luate și, în caz de necesitate, care este echipamentul de protecție ce poate fi utilizat;

c) să țină evidența accidentelor de muncă ce au ca efect incapacitatea de muncă a lucrătorului pentru mai mult de 3 zile;

d) să întocmească pentru autoritățile competente, în conformitate cu actele normative în vigoare, rapoarte privind accidentele de muncă suferite de lucrătorii săi;

e) din faza de cercetare, proiectare și execuție a construcțiilor, a echipamentelor de lucru, precum și de elaborare a tehnologiilor de fabricație, să adopte soluții conforme cerințelor de securitate și sănătate în muncă, a căror aplicare va avea ca efect eliminarea sau diminuarea riscurilor profesionale;

f) să întocmească, în cazul când natura și gradul de risc profesional o necesită, un plan anual de protecție și prevenire care să includă măsuri tehnice, sanitare, organizatorice și de altă natură, bazat pe evaluarea riscurilor profesionale, care să fie aplicat corespunzător condițiilor de lucru specifice unității;

g) să stabilească pentru lucrători atribuțiile ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, corespunzător posturilor de lucru sau funcțiilor exercitate;

h) să asigure elaborarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă, în spiritul prezentei legi, pentru aplicarea actelor normative în domeniu, ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă din unitate;

i) să asigure și să controleze, prin propria competență, prin intermediul lucrătorilor desemnați și/sau al serviciilor externe de protecție și prevenire, cunoașterea și aplicarea de către toți lucrătorii a măsurilor prevăzute în planul de protecție și prevenire stabilit, precum și a dispozițiilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă;

j) să ia măsuri pentru asigurarea unității, inclusiv a lucrătorilor care prestează munca la distanță, cu materialele necesare informării și instruirii lucrătorilor: afișe, ghiduri, filme cu privire la securitatea și sănătatea în muncă etc.;

k) să asigure informarea fiecărei persoane, inclusiv a celor care urmează să presteze munca la distanță, anterior angajării în muncă, asupra riscurilor profesionale la care aceasta ar putea fi expusă la locul de muncă, precum și asupra măsurilor de protecție și prevenire necesare;

l) să angajeze numai persoane, inclusiv cele care urmează să presteze munca la distanță, care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute;

m) să asigure efectuarea examenului medical periodic și, după caz, testarea psihologică periodică a lucrătorilor;

n) să țină evidența zonelor cu risc profesional grav și specific, menționate la art.10 alin. (4) lit. e)

o) să asigure funcționarea permanentă și corespunzătoare a sistemelor și dispozitivelor de protecție, a aparaturii de măsurare și de control, precum și a instalațiilor de captare, de reținere și de neutralizare a substanțelor nocive degajate în timpul proceselor tehnologice;

p) să asigure comunicarea, cercetarea și raportarea corectă și în termenele stabilite a accidentelor de muncă produse în unitate, elaborarea și realizarea măsurilor de prevenire a acestora;

q) să prezinte documentele și informațiile privind securitatea și sănătatea în muncă, solicitate de inspectorii de muncă în timpul controlului sau în timpul cercetării accidentelor de muncă;

r) să asigure realizarea măsurilor dispuse de inspectorii de muncă în timpul controlului și în timpul cercetării accidentelor de muncă;

s) să desemneze, la solicitarea inspectorului de muncă, lucrătorii care să participe la efectuarea controlului sau la cercetarea accidentelor de muncă;

t) să nu modifice starea de fapt rezultată din producerea unui accident grav, mortal sau colectiv, de muncă, cu excepția cazurilor când menținerea acestei stări poate genera alte accidente de muncă ori poate periclita viața accidentaților și a altor persoane;

u) să asigure lucrătorii, inclusiv pe cei care prestează munca la distanță, cu echipamente de lucru neprimejdioase;

v) să acorde gratuit lucrătorilor, inclusiv celor care prestează munca la distanță, echipament individual de protecție;

x) să acorde gratuit lucrătorilor, inclusiv celor care prestează munca la distanță, echipament individual de protecție nou în cazul degradării acestuia sau în cazul pierderii calităților de protecție;

y) să delimiteze și să stabilească în contractul individual de muncă, de comun acord cu lucrătorul care prestează munca la distanță, atribuțiile în domeniul securității și sănătății în muncă care îi revin angajatorului și cele care îi revin lucrătorului.

După cum se poate observa în responsabilitatea angajatorului/titularul raportului de muncă sunt stabilite un șir de obligații, întru realizarea art. 9 alin. (1) menționat supra, și anume: asigurarea sub toate aspectele a securității și sănătății în muncă lucrătorilor ce ține de activitatea unității.

De remarcat faptul că aceste obligații, de regulă, nu presupun implicarea directă a angajatorului în activitățile de protecție și prevenire (evaluarea riscurilor, întocmirea planului de protecție și prevenire, instruirea angajaților, supravegherea și monitorizarea îndeplinirii de către lucrători a cerințelor de securitate și sănătate în muncă stabilite intern, dar și de prevederile legale, stabilirea persoanei care va acorda primul ajutor medical, instruirea acestuia etc.), însă presupun organizarea acestor activități, prin numirea persoanelor responsabile în domeniu securității și

sănătății în muncă, stabilirea atribuțiilor specifice securității și sănătății în muncă acestor persoane (conducător al locului de muncă, persoană desemnată și/sau altele).

În acest sens, legiuitorul până la data de 22.04.2024, prin prisma art. 17 alin. (7) a Legii 186/2008 [4], obliga conducătorul de unitate/angajator/titularul raportului de muncă să audieze cursul de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă, întru a fi cunoscut/ la curent cu domeniul de securitate și sănătate în muncă și obligațiunile ce decurg din Legea nr. 186/2008 și din alte acte normative aferente domeniului de activitate.

Cursul de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă

Conform pct. 72 din Hotărârea Guvernului nr. 95/2009 [5] conducătorii unităților care nu și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, conducătorii locurilor de muncă, specialiștii și reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă vor urma cursul de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă, cu conținut minim conform celui prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre.

Anexa nr. 2 determină conținutul minim de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă, denumit nivelul I, și anume, în cadrul cursului vor fi predate următoarele tematici [6]:

1. Actele normative de securitate și sănătate în muncă.
2. Răspunderea pentru încălcarea actelor normative de securitate și sănătate în muncă.
3. Noțiuni generale despre factorii de risc profesional.
4. Noțiuni generale despre evaluarea riscurilor profesionale.
5. Acordarea primului ajutor în caz de accidentare în muncă.

În acest sens, se relevă faptul că, în cadrul cursului de instruire conducătorului de unitate îi sunt aduse la cunoștință actele normative de securitate și sănătate în muncă, inclusiv și esențial Legea 186/2008, unde sunt stabilite obligațiile acestuia, ce anume trebuie să îndeplinească. Aceste obligații au fost expuse mai sus, iar prin prisma obligației de a stabili atribuții specifice lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă, corespunzător posturilor de lucru sau funcțiilor exercitate, reglementat de art. 13 lit. g) a Legii 186/2008, conducătorul de unitate diseminează responsabilitățile imperative stabilite în actele normative.

De remarcat faptul că, stabilirea atribuțiilor salariaților, nu-l exonerează pe conducătorul de unitate de răspundere în cazul în care se produc accidente sau sunt constatate contravenții, deoarece legiuitorul a stabilit, prin intermediul art. 9 alin. (3) a Legii 186/2008 [1], că obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului. Fapt confirmat de art. 13 lit. i) a aceleiași legi, care statuează: angajatorul are obligația de a asigura și controla, prin propria competență, prin intermediul lucrătorilor desemnați și/sau al serviciilor externe de protecție și prevenire, cunoașterea și aplicarea de către toți lucrătorii a măsurilor prevăzute în planul de protecție și prevenire stabilit, precum și a dispozițiilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă.

Concluzii prealabile

Prin adoptarea Legii securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 a fost transpusă Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE) [7], publicată în Jurnalul Oficial L 183 din 29 iunie 1989.

Astfel, art. 9 alin. (1) și alin. (3) a Legii 186/2008 statuează:

(1) **Angajatorul** este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată.

(3) Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității **angajatorului**.

În acest sens, în cadrul responsabilităților sale, **angajatorul** este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare (art. 10 alin. (1)).

Măsurile necesare pe care **angajatorul** obligat să le ia pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, sunt prevăzute/reglementate de Legea nr.186/2008, și anume:

- art. 10 alin. (2) – (7);
- art. 11 (după caz);
- art. 12;
- art. 13;
- art. 14;
- art. 15;
- art. 16 (după caz);
- art. 17;

Rezultă că din totalul de 24 de articole conținute în Legea 186/2008, o treime (8) se referă nemijlocit la obligațiile **angajatorului**.

Excluderea obligativității conducătorului de unitate de a audia cursul de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă

În anul 2024 legiuitorul a operat modificări la Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, și anume: prin Legea nr. 37 din 29.02.2024 – pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri) [8], prin care a intervenit asupra conținutului art. 17 alin. (7) a legii nominalizate, și anume:

până la modificare: „*instruirea conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Instruirea conducătorilor de unități și lucrătorilor desemnați se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciul intern de protecție și prevenire sau de serviciile externe de protecție și prevenire*”;

după modificare: „*instruirea conducătorilor locurilor de muncă, a specialiștilor și a reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, a specialiștilor și a reprezentanților lucrătorilor se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciul intern de protecție și prevenire sau de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea lucrătorilor desemnați se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 60 de luni, la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire. **Instruirea conducătorilor de unități, în cazul în care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire îndată după numirea lor în funcțiile respective și ulterior în cazul în care:***

- a) au fost identificate noi pericole sau riscuri pentru sănătate la locurile de muncă;
- b) au avut loc modificări semnificative în legislația care reglementează sănătatea și securitatea în muncă;

c) s-au produs accidente de muncă la unitate”.

După cum se poate observa conducătorul de unitate a fost exclus din lista persoanele ce obligatoriu necesită a fi instruite, menționându-se despre faptul instruirii acestuia în condițiile în care acesta își asumă atribuțiile lucrătorului desemnat. De altfel, obligativitatea instruirii conducătorului de unitate în condițiile asumării de către acesta a atribuțiilor lucrătorului desemnat era reglementată și anterior, și anume: la art. 11 alin. (10) a Legii 186/2008, pct. 3 alin. (1) și pct 73 a HG 95/2009. Deci nu este clar de ce au intervenit cu un astfel de text.

Mai serios, și probabil cu consecințe grave este excluderea în totalitate a conducătorului de unitate de a audia cursul de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă. Consecințe probabile:

1) Lipsa cunoașterii conducătorului de unitate despre atribuțiile funcționale ce necesită a fi stabilite conducătorilor locurilor de muncă, persoanelor desemnate pe tehnica de securitate și sănătate în muncă și altor persoane cu atribuții specifice.

2) Imposibilitatea organizării, monitorizării și verificării domeniului de securitate și sănătate în muncă, și altele aferente/complementare.

În cazul producerii accidentelor de muncă/în afara muncii:

1) Imposibilitatea stabilirii legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile conducătorului de unitate cu producerea evenimentului.

În consecință:

1) Imposibilitatea stabilirii conformităților și neconformităților conducătorului de unitate în domeniul de securitate și sănătate în muncă.

2) Imposibilitatea părților vătămate/succesorilor de a beneficia de indemnizațiile sociale legale privind accidentele de muncă.

Concluzii

Lipsa obligativității deținerii unui certificat de studii în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzător nivelului I de cunoștințe de către conducătorul de unitate va face imposibil de a stabili, în cadrul cercetării accidentelor de muncă/în afara muncii, legăturile cauzale directe/indirecte care au favorizat producerea evenimentului, deoarece conducătorul de unitate nu va fi obligat legal de a cunoaște măsurile de protecție și prevenire reglementate de legislația în vigoare privind siguranța ocupațională.

Bibliografie:

1. *Legea securității și sănătății în muncă* nr. 186 din 10.07.2008. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144;
2. *Ibidem*
3. *Ibidem*
4. *Ibidem*
5. *Hotărârea Guvernului* nr. 95 din 05.02.2009. În: Monitorul Oficial, nr. 34-36 din 17.02.2009.
6. *Ibidem*
7. *Directiva Consiliului European* din 12 iunie 1989, privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă [citată 13.09.2024]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A31989L0391>

8. *Legea pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) nr. 37 din 29.02.2024.* În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 108-110
9. Obligațiile angajatorilor în domeniul securității și sănătății muncii. Disponibil: https://www.ssmexpert.md/load/referate/securitatea_muncii/obligatiile_angajatorilor_in_domeniul_securitatii_si_sanatatii_muncii/297-1-0-5146
10. Angajarea cetățenilor străini pentru munca la distanță. Ce trebuie să cunoască un contabil. Disponibil: <https://www.contabilsef.md/angajarea-cetatenilor-straini-pentru-munca-la-distanta-ce-trebuie-sa-cunoasca-un-contabil/>
11. Știri.md, Atenție: S-au făcut modificări în legislația muncii. Noile prevederi. Disponibil: <https://stiri.md/article/social/atentie-s-au-facut-modificari-in-legislatia-muncii-noile-prevederi/>